

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis Schildi[i] De Caucis

Schild, Johannes

Lvgd. Batav., 1649

Cap. VI. De Romanorum expeditionibus, in Caucos susceptis. Magnitudo rerum Romanarum amplificata nimis atque producta. Quod, prae ceteris, in Germania tentata verum. Cujus edomandae praecipua ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13007

CAP. VI.

De Romanorum expeditionibus, in Caucos susceptis.

Magnitudo rerum Romanarum amplificata nimis atque producta. Quod, præ ceteris, in Germania tentata verum. Cujus edomanda præcipua flagravere cupidine. Vnde falsi de subacta triumpho. Et affectatum Germanici cognomentum. Speciatim in appetito vicino nostro deprehensum Cherusco. Tempora Chaucidis agitata disspescuntur in ea, quæ florentem videre Romam, quæq; deficientem. Priora rursus in ea, quæ Quintilii fatum aut antegressa sunt, aut subsecuta. Livia Drusus in Caucos ab Augusto missus. Inter fossa, quæ Drusina, ducenda causas, Friso Caucisque subigendi. Burchana, seu Borcum, insula subjugata Druso. Qui primus in Caucum, finitimisque movit. A promovendis destinationibus oblata, ultra modum humanum, specie muliebri, deterritus. In Transrhenanis mortalitate functus. Oblatum Plinio somnium, de rebus ejus æternitati mandandis. Fratris Tiberii felicitas, in Chaucide prosperè bellantis, amplificatore stylo descripta Vellejo. Cujus erga potentiores adulationis scriptio elegantiam deturpat: in Germanicianis exstans imprimis elucensque victorius. Inter victos insigne discrimen, ac domitos. Hallucinatio Velleji, pelustratum armis, quod ab Albi Rhenum dividit, interstitium describentis. Ante Variani exercitus interneccionem malè coharens, in Germania, dominatio Romani.

NE præcipui quidem gravitate scriptores
adeò in potestate stylum habuere suum,
uti non in admiratione Romanæ magnitudinis
K 2 defixus,

defixus, supra veri extolleret omnia fidem. De maris immenso dominatu Dionysius Halicarnasseus Originum lib. I. Κρατεὶ θαλάσσης, ἔμμενον τὸ ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν, ἀλλὰ ἔτ' Ὠκεανίπιδος, ὅση πλεῖστα μὴ ἀδύνατος ἐστὶ. Id est, *Universi maris domina est (Roma) non solum illius quod intra Herculis columnas habetur, verum & ipsius Oceani, quicumque est navigabilis.* Nec parcius est in extendendo terrestri imperio Polybius, identidem professus in Historiarum libris, se scribente, id est, nondum ad ultimum evecta fastigium re Romana, omnes orbis terrarum cognitae partes imperio fuisse Romano subiectas. Aequat Achæi grandiloquentiam indigena Crispus, quo loco demiratur, Catilinam cum complicitibus seque remque publicam, obstinatis animis, perditum ivisse, *cum populo Romano ad occasum ab ortu solis omnia domita armis parerent.* At ea tempestate, præter eos, qui versus Austrum deflecerent aut Aquilonem, ipsi, cum Indis aliisque, subditus Orienti Parthus neque vim Romulidæ neque clementiam senserat. Auxêre, qui Annal. III. Tiberii Druso, futuro rectori generis humani, quo minùs Urbis Deos adiret, nullum aliud, nisi adrogantiam, objectum impedimentum indoluere. Sed & Cæcilium Minutii Felicis audi: *Sic eorum potestas & auctoritas totius orbis ambitus occupavit:*
 sic

sic imperium suum ultra solis vias, & ipsius Oceani limites propagavit. Talibus infinitum scatent auctorum monumenta pompis, haud minus in peculiarium mentione regionum locupletia. Fama virtutis ac moderationis Augustus Indos etiam, cognitarum gentium abjunctissimos, pellexerat ad amicitiam suam populique Romani ultrò per legatos ambiendam. Hinc, domitos Indos, mirifica conclusione, nescio quis Messalla deducit: legatos, inquit, miserere, ad obsequia se paratos profitentes, ut nonnihil te imperante haud superesset indomitum. Cujus postea supergressus est adulationem assentator nummius, qui Trajano provinciam adscribit Indiam, cujus nec ipse finibus incubuerat, nec antecedentium ullus Imperatorum. Ceteris indelibatis, haud facile reperias alibi segetem amplificationum liberaliorem, & ambitionis exempla majora, quàm in tentatæ quondam historia Germaniæ. Pœne nullum bello populum tentavit, cujus debellati decus ardentius concupiverit Romanus. Seneca de Ira lib. I. cap. XI. Agedum illis corporibus (Germana dicit) illis animis delicias, luxum, opes ignorantibus, da rationem, da disciplinam: ut nihil amplius dicam, necesse erit nobis certè mores Romanos repetere, id est, antiquos illos, verèque Romanos, ac hostium pares animosæ

duritiei. Eò igitur certiozem spe præsumebat
 æternitatem, quò bellicosior eam hostis atque
 durior præberet. Animi altitudo singularis, ac
 libertas acerrima vincendi, quiescere victuri
 non sinebat ambitionem aut frenari. Quamob-
 rem, quò pervenire solidæ laudis itinere de-
 sperabat, eò sæpe per umbras & inania, visuris
 irridenda lecturisque, adscendere conabatur.
 Cùm Germanicæ expeditionis impetum Cali-
 gula cepisset, ac post plurimos ludicri belli mi-
 mos, ad ultimum conchas, spolia scilicet Occa-
 ni, Capitolio Palatioque debita legisset, in-
 terim absentem Senatam populúmque gravif-
 simo objurgavit edicto, quòd Cæsare prælian-
 te, & tantis discriminibus objecto, tempestitiva
 convivia, circum, & theatra, & amœnos cele-
 brare non erubescerent secessus. Dein ad splen-
 dida triumphii conversus, *Galliarum*, inquit
 Tranquillus, *procerissimum quemque, & ut ipse
 dicebat, ἀξιόθετα μὲν ἔδειξεν, ac nonnullos ex principibus
 legit ac seposuit ad pompam: coëgitque non tantum
 rutilare, & submittere comam, sed & sermonem
 Germanicum addiscere, & nomina barbarica ferre.*
 Quem, ut Vara Vibiam, imitatus est postmodo
 Domitianus, cui, Tacito revelante, *inerat con-
 scientia, derisui fuisse nuper falsum è Germania
 triumphum, emtis per commercia, quorum habitus
 & crines in captivorum speciem formarentur.* Ger-
 mani-

manicas victorias honestati novo nomine menses fatebantur: ea CAPTA, cum tropæo, nummis inscribatur Imperatorum. Qui non alio magis censerent cupiebant æstimarique cognomento, quàm GERMANICI. Quæ in seditionem effervescebant apud Germaniam, jactabundas adspice legiones: *sua in manu sitam rem Romanam, suis victoriis augeri Remp. in suum cognomentum adscisci Imperatores.* Annal. I. Donec in ipsa sensim Chaucide deponamur, strictim libet homoriam attingere Cheruscidem: quæ tantus dominæ Romæ terror exstitit, ut hujus ipse terror Octavius, cæso Quintilio, augustam parieti frontem desperabundus illideret. Ultionem aut peragentem Cæsarem Germanicum, aut peracturum, quot exquisitæ patrum adulationes, quot meritis sublimiores identidem dehonestârunt honores? Chattos confines populatus, dedentem se cum filia comiter exceperat Segesten: ilicet auctore Tiberio nomen Imperatoris accepit: unde cavillator Arminius Annal. I. *magnum imperatorem, fortem exercitum, quorum tot manus unam mulierculam avexerint.* C. Cælio. L. Pomponio Coss. de Cheruscis triumphum, magnificentiam ferulorum perillustrem, idem Germanicus ad VII. Kal. Iunias egit: at gloriam ejus diversissimus interpretabatur Arminius, qui eodem

anno directa contra Maroboduum acie, cum Syriam Germanicus adisset, equo conlustrans cuncta, ut quosque advectus erat, recuperatam libertatem, trucidatas legiones, spolia adhuc in manibus multorum ostentabat. Immo verò meminissent modò tot præliorum, quorum eventu, & ad postremum ejectis Romanis satis probatum, penes utros summa belli fuerit. Conscios recentis admodum fortunæ dux Cheruscus animabat, & eo quidè momento, quo nihil æquè robori fiduciam addit adimítve militari, quàm successuum recordatio præteritorum. Fidem illi luculentam scriptor adstruxit Annalium, qui librum secundum tali florentissimi signat elogio bellatoris: *Liberator haud dubiè Germania, præliis ambiguus, bello non victus*. Et omnino post Vari casum, ad rei summam haud magnopere profecisse Romanos, Batavi quoque Civilis oratio comprobat Hist. iv. *Nuper certè caso Quintilio Varo pulsam è Germania servitutem*. Magis igitur triumphati, quàm victi, fuère Germani: subacti interdum, ut parerent, nunquam ut servirent. De Chaucide verò paullò dissertaturi curatiùs, exercitæ bello tépora dirimimus in ea, quæ vel in eminenti positam fastigio rem Romanam, vel inclinantem deinceps & elanguescentem adspexère. Priora Quintilii fatum aut antegressa sunt, aut subsecuta. Præcepit expe-

expeditione prospera Drusus, è Livia Drusilla privignus Augusti, ac Tiberiorum filius fraterque Neronum. Epitome Liviana lib. VIII. *Thracas domiti à Scipione: item Cherusci, Tencteri, Cauci, aliæq; Germanorum trans Rhenum gentes subactæ à Druso referuntur.* Is inter causas miscendi Nabaliæ seu Isalæ Rheni, atque adeò fossæ moliendæ, quæ Drusina diu nomine reportorem passa suum est, spem reportandæ de Frisio Caucoque victoriæ, vel principem habuit. Namque militem suum haud perinde vulneribus, quàm spatiis itinerum, & armorum adfici damnis intelligebat, fessos ministrandis equis socios, longum impedimentorum agmen, opportunum ad insidias, defensantibus iniquum. *At si mare intretur* (sic de filio Germanico, præliorum tractante vias, & paterni sequente consilia ducatus, Annal. II.) *promptam ipsis possessionem, & hostibus ignotam: simul bellum maturius incipi, legionésque & commeatus pariter vehi: integrum equitem, equosque per ora & alveos fluminum media in Germania fore.* Arminius eodem Annali: *classem quippe & avia Oceani quaesita, ne quis venientibus occurreret, ne pulsos premeret.* Proin ducta fossa Nabaliam emensus, qui jam tertium bicorni patri alveum pandebat, emensusque Nabaliæ receptatorem Flevum, in Oceani littora, metuendus hostis, erupit.

Unde Suetonius in Claudio: *Drusus in quaestura præturaque honore, dux Rhatici, deinde Germanici belli, Oceanum Septentrionalem primus Romanorum ducum navigavit. Dextimo debellato Frisio, protenus in Caucum debellatrices promovere copias annixus, infido periclitaturam classem lacui paludive commisit. Dio lib. LIV.*

Ἐς τε τὸ Ὠκεανὸν ἀφ' ἧς Ῥώης καὶ τῶν ἀπολλύσας, τὰς τε Φρεισίους ὠκειώσας, ἔς τε τὴν Χαυκίδα ἀφ' ἧς τὴν λίμνης ἐρεθάλων, ἐκινδύωσας, ἔς τῶν πολίων ἐπὶ τῆς Ὠκεανῆς παλιρροίας ἐπὶ ξηρῆς ἡγομῶν. ἢ τότε μὲν ὑπὸ τῶν Φρεισίων περὶ τὴν σιωεσραίδων ἡγῶν αὐτῶν σωθεῖς. I. e. *Inde Rheno in Oceanum devectus, Frisios subegit: ac per paludem in Chaucorum fines profectus, in periculo fuit, navibus propter defluxum maris in sicco destitutis: Frisiorum tamen operâ, qui pedestri se ei militia junxerant, superato discrimine. Subjugatam illi Burchanam insulam, os arctantem Amisîæ, quam hodièque Borcum accola vocat, autore credimus Strabone. Libro VII. Ἐχράσας δὲ ὁ Δρεσσὸς ἔμνον τὸ ἔθνος τὰ πλείστα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ Ὠκεανῶν νήσους ὧν ἔστι ἢ ἡ Βερχανίς: ἣν ἐν πολιορκίᾳ εἶλεν.* Id est, *Drusus non modò gentes plurimas subegit, sed ἔς insulas in legendo littore obvias: in quibus est Burchanis, vi ab eo expugnata. Plinius libro IV. cap. XIII. Inde insula Romanis armis cognita. Earum nobilissimæ, Burchana, Fabaria à nostris dicta, à frugis similitudine sponte provenientis. Item Glessaria, prætereaque Actaria. Ducum verò*

præce-

præcedentium comparationem novitate moliminum vicit: quippe, qui horridarum gentium pacem laceſſere primus occæpit. Seneca in Conſolatione ad Marciam: *Intraverat penitus Germaniam, & ibi ſigna Romana fixit, ubi vix ullos eſſe Romanos notum erat.* In Conſolatione ad Polybium, quaſi Claudio loquente: *Cæſar patruus meus, Druſum Germanicum patrem meum, minorem natu quàm ipſe erat, fratrem, intima Germania recludentem, & gentes ferociſſimas Romano ſubjicientem imperio, in complexu & oſculis ſuis amiſit.* Sed & obtinendis, quæ recluſerat primus ac percurrebat, in fluminum ripis, tanquam in reperti nuper imperii munimentis, præſidia diſpoſuit atque cuſtodias. Florus lib. IV. cap. XII. *In tutelam provinciarum, præſidia atque cuſtodias ubique diſpoſuit, per Moſam flumen, per Albim, per Viſurgim.* Si fides Eutropio, Germanos Albim tranſſcendere victor adegit. Hiſtor. Rom. lib. VII. de Auguſto: *Germanorum ingentes copias cecidit: ipſos quoque trans Albim fluvium ſubmovit, qui in barbarico longè ultra Rhenum eſt. Hoc tamen per Druſum privignum ſuum adminiſtravit.* Albim verò, limitatorem felicitatis, increpiturum trajicendo muliebris figura, grandior humanâ pulchriórque, deterruit, ac cogitationum ſufflaminare magnitudinem coëgit. Utinam verò, quæ,

quæ, nocturno visu quiescentem Plinium pun-
gens, eximi profundæ temporum oblivioni
petiit, ab injuriis essent oblivionis asserta! Pli-
nii nepos Plinius, Epistolarum lib. III. ad
Macrum: *Bellorum Germania viginti* (compo-
suit libros) *quibus omnia, quæ cum Germanis ges-*
simus, bella collegit. Inchoavit, quum in Germania
militaret, somnio monitus. Adstitit enim ei quie-
scenti Drusi Neronis effigies, qui Germania latissi-
mè victor ibi periit: commendabat memoriam
suam, orabátque ut se ab injuria oblivionis assereret.
Salam inter & Rhenum Germano gravis, in
ipso æstu prosperè decurrentium rerum, bella-
cem exhalavit animam, ostensa potiùs Chau-
cide successuro fratri, quàm tradita. Nam re-
centium ingenia dominorum haud patiendo,
præsentémque sollicitando statum, & hinc ho-
stilia resumendo, cervices crudæ subducere
servituti laboravit. Unde, post Drusum, *re-*
ceptas Cauchorum nationes observamus. De
fratre, vim secum victoriámque ferente, ac
proin haud minùs prosperè rem gerente Ro-
manam, multotiens ampullantem, ac plenis
orationis invehentem velis, audire lubet equi-
tum præfectum Vellejum. Lib. II. cap. CIV.
Hoc tempus me, functum ante tribunatu castrorum,
Tiberii Casaris militem fecit. quippe protenus ab
adoptione missus cum eo præfectus equitum in Ger-
maniam,

maniam, successor officii patris mei, cœlestissimorum ejus operum per annos continuos novem præfectus, aut legatus, spectator, & pro captu mediocritatis meæ, adjutor fui. At cap. C V I. prostratos sic describit exhibetque Chaucos, ut, quos pudor & gloria, principes erga patriam affectus, intravere, non possint non ambitiosulæ scriptioni subirasci: *Omnis eorum juvenus, infinita numero, immensa corporibus, situ locorum tutissima, traditis armis, unâ cum ducibus suis, septa fulgenti armatôque militum nostrorum agmine, ante Imperatoris procubuit tribunal.* Huc cecidisse gloriam, ut sine prælio memorabili, sine vulnere, vinctas manus & capta traderent arma, nec ferrum, & vires opponendo, ac promptum libertati aut ad mortem animum, decora saltem hostilia mererentur ostentatione? Enimvero Vellejum sic falsum fieri subigit adulatio, ut pleraque magis ex libidine, quam ex vero, celebret obscurétque: imò subinde ne interficere quidem veritatem horreat, ut cum Tertulliano dicam. Iam ante cap. X C V I I. de miraculo suo portentôque Tiberio. *Peragratusque victor omnes partes Germaniæ, sine ullo detrimento commissi exercitus, quod præcipuè huic duci semper curæ fuit, sic perdomuit eam, ut in formam pœne stipendiariæ redigeret provinciæ.* Quamquam tam prodigus in scribendo modestiæ, quam

quàm qui maximè, verecundè tamen hoc loco addidit *pæne*: non cessurus alioqui Panegyristæ Mamertini tumori, qui Iuliano gratulatur *una acie Germaniam universam deletam*. A quo parum hercules abludunt illa cap. C VI. *una æstate perlustrata armis tota Germania est. c. CVIII. Nihil erat jam in Germania, quod vinci posset, præter gentem Marcomannorum. Deniq; res Germanorum ingressus, nihil ferè præter domitos loquitur ac perdomitos. At quantò callidiùs à victis domitos secernere nôrat ac distinguere Florus? lib. IV. c. XII: Germani victi magis, quàm domiti erant. Et apud Curtium Alexander l. VI. c. III. Quid? creditis, tot gentes alterius imperio ac nomini assuetas, non sacris, non moribus, non commercio lingua nobiscum coherentes, eodem prælio domitas esse, quo victæ sunt? In eodem verò capite, quo nostrorum attollitur efferturque tam turpi deditioe, jaçantia militari erratum, ut lenissimè dicam, centum & sexaginta miliarium præfectus equitum admisit: Ad quadringentesimum miliarium, à Rheno usque ad flumen Albim, qui Senonum Hermandorùmque fines præterfluit, Romanus cum signis perductus exercitus. Ne præter æquum & bonum, studere Chaucorum videar existimationi, commentator illi loco Philippus Cluverius addatur. Is Germaniæ Antiquæ lib. III. cap. XVIII. *Vt in pleisque Tiberii, ducis sui, rebus gestis,*
sic*

sic hic etiam nimis elatus atque υπερβολικῶς præco
 est Paterculus. à Rheno quippe ad ipsum usque Al-
 bis fontem, qui in remotissimis est Bojohæmi parti-
 bus, CCC. haud amplius sunt milla passuum: quò
 tamen hac expeditione Tiberius non pervenit. postea
 enim in Marcomannos, Bojohæmum incolentes, ab
 Augusto missum ipse testatur paullo post Paterculus.
 Igitur jam infra Bojohæmum, quàm Hermunduros ab
 Semnonibus dirimit Albis, atque inferius, maximum
 inter eum ac Rhenum intervallum est millium pas-
 suum haud amplius CCXL. ubi CLX. mill.
 plus justo addidisse Paterculum, manifestum est.
 Esto nihilominus, pacatos potiùs à Tiberio
 fuisse Caucos, quàm funditus everfos. A feli-
 citate magis, quàm à virtute, deserti, fortu-
 nam belli, cladibus accolæ suisque comper-
 tam, opportuno erga potentiolem merito mu-
 tavère: neque contumaciam cum pernicie,
 quàm obsequium cum securitate, maluère:
 Namque nullatenus inficias iverim, coërcitos
 eos æternæ Urbis gloriam atque magnitudi-
 nem auxisse, tantùm Vellejanarum amplifica-
 tionum turpitudinem a molior & acerbitatem,
 scriptorum consensu destitutam ac fide melio-
 rum. Innuit autem Dio quoque Cassius, ante
 Vari calamitatem, non licuisse Romano stabi-
 lem in Germania cohærentemque fundare do-
 minatum, sparsa plurifariam per obluçtantes
 populos

populos ac interrupta ditio. Sic enim libro VI. Variana repræsentaturus inquit: *Loca quædam Germaniæ Romani tenebant, non simul, sed ut fortè subacta fuerant, hinc inde.*

C A P. VII.

Ad ea tempora transitur, quæ Vari casum excepere. Dubium, an, inter puniendos, Caucum populabundus adierit Tiberius. Quippe dubium, an Cauci rebellantem foverint, ope lata, Cheruscum. Fortè justitia majorem, quàm libertatis, habendam censuere rationem. Herois Arminii generosa facinora violata labe fidei depreciari. Legionum vexillarii præsidium in Caucis agitantes. In commilitii decus adscitus à Germanico Caucus. Veris se metiri spatiis operum bellicorum gloria nescit. Inter pompæ fercula Visurgis, sed non quæ noster. Cur exosus Tiberi Visurgis. Natio Chaucidis, Ampsanus triumphabundi pompam auxisse Germanici videtur. In arma tractus à Bruëtero vicino. Prælium cum Bruëteris, in Dollartio lacu, commissum. Ludibria moventis in Germanum Caligula. Chaucii cognomentum Gabinio Claudius indulgit. Corbulo Cauco gravis. Insidiis mandato consilio, Caucorum sustulit è medio Gannascum. Ad deditioem Majores invitavit. Claudii litteris ab experiunda prohibitus fortuna. Qui triumphalia, quamvis bello negato, destinationibus ejus ornamenta concessit. Abscessu Romanorum ferocior Caucus, consines exturbavit è sedibus suis Ansibarios. Insecuti Claudium principes dominandi suis, quàm externa laceffendi, cupientiores. Inter Batavi Civilis auxilia Cauci. Inhiabat è Germania deportanda laurea Domitianus. Ejus in Cattos expeditio. Trajano principe, quieta res Caucia. Sub Antonino